

La poca protecció de sempre

Al vint-i-cinquè aniversari de les inundacions del Vallès, un fort temporal ha provocat greus pèrdues malgrat l'advertiment dels meteoròlegs. Si la història sempre es repeteix, els factors que la provoquen no són corregits després de cada desastre.

Eduard Company i Fonts

Amb el patètic resultat de cinc morts s'ha saldat el pas d'un front tempestuós, el més fort en els últims deu anys. Enguany, que precisament es recordava el tristement cèlebre succeís de les inundacions del Vallès, de poc ha anat que no es tornés a repetir un esdeveniment catastròfic com aquell. L'estiu, certament, durava massa, i distints mitjans de comunicació i, després, de forma oficial, les institucions, advertides pels centres de previsió meteorològica, ja havien anunciat la possibilitat que les primeres i típiques tempestes de tardor fossin més intenses del que és habitual. D'una setmana enrere que els serveis de Protecció Civil i el cos de bombers estaven en situació d'alerta roja. I no va ser de bades.

El primer cap de setmana d'octubre, des de divendres fins a dilluns, el litoral mediterrani ha patit els efectes d'un seguit de tempestes intensíssimes que, deixant de banda la pèrdua de quatre vides humanes, ha provocat unes inundacions com els més vells dels indrets quasi ni recordaven. Afortunadament, no pot dir-se que agafés desprevingut ningú. Però no per aquest estat d'alerta els resultats han estat menys espectaculars.

Resultats fàcilment endevinables, com inundacions d'habitatges, desbordaments de rius, tallades de carreteres, esllavissaments de terreny, interrupcions en el subministrament d'electricitat, arrossegament d'automòbils, pèrdues agrícoles, afectament a la ramaderia, destrossa de vaixells als ports poc arrecerats, arrencament d'arbres, dificultat de comunicació telefònica, suspensió de vols, augment del caos ferroviari, desnonament forçós de famílies, inutilització de depuradores...

Una enumeració que podria prolongar-se bastant més, per poc que es

La falta d'una infraestructura de prevenció suficient fa que cada tardor es repetesquen aquestes imatges.

descendís a un inventari més minuciós. I, com a succés més luctuós, la greu pèrdua de cinc vides humanes, pèrdua que hauria pogut evitar-se si, com al contrari del que s'esdevé, la previsió hagués estat seguida d'accions, que no cal citar aquí, per a esmorteir en la mesura del possible els efectes d'un esperat front tempestuós.

La censurable realitat és que cap dels resultats enumerats anteriorment no resulta estrany al ciutadà. I aquesta familiaritat ve donada perquè cada principi de tardor, any rere any, es repeteixen les mateixes conseqüències. La seva intensitat depèn únicament, en una relació inequívoca, de la intensitat dels meteors climatològics. I, quan s'acaba la tempesta pertinent, es deixa anar un sospir d'alleujament. Resignació i, dissortadament, a esperar la pròxima.

Però, tal com s'ha esmentat anteriorment, just l'any que es rememoren les inundacions del Vallès Occidental, que fa vint-i-cinc anys van costar la vida a una desmesurada —i encara, vergonyosament, no avaluada amb exactitud— quantitat de persones, sols la casualitat no ha volgut una repeti-

ció d'aquells fets. I és que, cal reconèixer-ho, al nostre país no hi ha una infraestructura de prevenció suficient per a casos com l'esdevingut aquesta tardor. Malgrat els avanços de tota mena que ha dut el progrés, des de l'any 1962 fins ara no ha variat molt l'eficàcia dels dispositius de protecció ciutadana respecte a una possible inclemència climàtica. Per a constatar-ho cal, només, repassar per sobre l'esquela deixada per l'últim pas d'un front tempestuós.

La nul·la canalització de moltes rieres ha estat la causant principal de les cinc morts, atenuada, si es vol, per actituds imprudents o potser massa agosarades, però sols atenuades.

En el terreny de les comunicacions és on la incidència dels aiguats ha estat més rellevant. Malgrat l'èxit anecdòtic que suposa el fet que la plaça Cerdà de Barcelona no s'hagi convertit, aquesta vegada, en una vistosa piscina —delícia dels conductors d'autobusos, que s'hi llancen, vehicle i passatge inclòs, com si d'un parc aquàtic es tractés—, les inundacions a la ciutat barcelonina han estat remarcables. Sobretot, pel que fa al cinturó, on

distintes poblacions van quedar incomunicades, amb els accessos viaris totalment negats.

El metro va ser un altre dels serveis que va haver de ser interromput, igual que diverses línies d'autobusos, algunes de les quals van haver de ser suspeses. Els Ferrocarrils de la Generalitat van sofrir retards, especialment en els trams cap a Sabadell i Terrassa. La circulació d'automòbils a l'interior de Barcelona va sofrir també anomalies diverses, entre les quals cal destacar l'ocorreguda al llarg del passeig de Colón, just a frec del novíssim Moll de la Festa, fàcilment inundable. I, per descomptat, la conversió dels semàfors en un enllumenat propi de discoteca; això és clar, els que no van resultar inutilitzats per manca de corrent. En concret, la pluja va afectar un vint per cent de la xarxa semafòrica. I, a part, els desperfectes ocasionats per les riuades que baixaren per gran part dels carrers amb desnivell, arrossegant de tot en el seu curs imparable.

Esment honorífic per la xarxa de ferrocarrils de la Renfe, que, deixant de banda la suspensió d'alguna línia, va augmentar el seu precís caos d'horaris.

L'aeroport no s'ha quedat enrere en la cursa d'anomalies. Tancat al trànsit aeri fins última hora del diumenge, el va reprendre lentament i gradual amb nombrosos vols cancelats i retards destacables.

En un altre ordre de coses, cal citar la problemàtica de la distribució d'electricitat. Relatar els casos de deficiència d'abastament seria una tasca inacabable, però es fa necessari posar de manifest que els talls de subministrament elèctric de punta a punta de Catalunya van ser constants i freqüentment dilatats.

Quant al problema d'habitatge, remarcar que van haver-se d'evacuar famílies de Vallvidrera, del barri de Gràcia, de Sant Adrià del Besòs, etc. Les inundacions no tan sols van afectar locals d'habitatge, sinó també multitud de comerços, garatges, escoles...

En referència a un dels efectes més dramàtics de les tempestes, cal esmentar l'avaria de diverses depuradores d'aigua, amb la subsegüent mancança d'aquest element indispensable, sobretot a la població de Sabadell i també a altres llocs del Vallès Occidental. L'apartat agrícola és un altre dels greument afectats, amb pèrdues importants en les collites de raïm, cítrics i cotó, essencialment.

La zona del Maresme ha estat un dels indrets on les tempestes han cau-

sat uns danys més greus, especialment a la població costanera de Vilassar de Mar, ja que va patir el desbordament i la posterior desviació de la riera de Cintet, que va arrossegar fang, pedres i cotxes, i va inundar diverses cases situades a carrers paral·lels a la carretera N-2.

Arribada l'hora de fer inventari de danys i pèrdues, molts ajuntaments de Catalunya s'han adreçat al ministeri pertinent perquè se'ls declari zona catastròfica. Les xifres del balanç es compten en mils de milions. No els manca, doncs, raó a aquests municipis en la seva demanda.

Però passa que potser gran part

d'aquests diners, que mai no seran suficients per a pal·liar els danys del temporal, s'haurien pogut evitar de demanar si la planificació anterior s'hagués fet amb una mica més de previsió. És a dir, tenint present que cada tardor, en les primeres tempestes, hi ha un dèficit de protecció davant els factors climàtics. I, a partir d'aquí, obrant en conseqüència.

El dubte esgarrifós salta de seguida: ¿què hauria passat si els temporals haguessin durat unes hores més? Potser el més d'un miler de morts de l'any seixanta-dos mereixen més que un simple recordatori: un esforç per la seguretat de cara al futur. □

DOMÈNEC UMBERT

Situacions com aquesta, any rere any, han deixat ja de sorprendre.